herpy

GEKONY

Box-patterned gecko

Lucasium steindachneri

Lucasium steindachneri to mały, naziemny gekon z wnętrza wschodniej Australii z jasnym pasem biegnącym wzdłuż grzbietu, przerywanym ciemnobrązowymi polami. Jest aktywny nocą, żywi się drobnymi stawonogami i łatwo go utrzymać w małym, suchym terrarium, ale poza Australią jest rzadko spotykany.

Rodzina: Diplodactylidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**4-6 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-8 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Półpustynia i sawanna**
Trudność	**Początkujący**

HODOWLA

Min. terrarium	**40 × 30 × 25 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Miejsce wygrzewania	**28-30 °C**
Temperatura w nocy	**16-20 °C**
Wilgotność	**30-50%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**12-18 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**56-75 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Lucasium steindachneri to mały gekon o gładkich łuskach, dużych, okrągłych oczach i pionowych źrenicach. Na grzbiecie biegnie jasny pas od oczu do nasady ogona z trzema owalnymi, ciemnobrązowymi polami, a boki są brązowe z jasnymi plamkami i cętkami. Brzuch i spód kończyn są białawe. Palce zakończone są małymi, okrągłymi przylgami. Dzięki ubarwieniu zwierzę trudno dostrzec między kamieniami i opadłymi liśćmi. Epitet gatunkowy upamiętnia austriackiego zoologa Franza Steindachnera (1834-1919).

Ciało mierzy średnio około 45 mm od pyska do kloaki, maksymalnie 59 mm. Ogon jest smukły. Masa ciała nie została udokumentowana, ale małe gekony naziemne tej wielkości ważą zwykle 3-5 g. Młode po wykluciu mierzą 25-26 mm od pyska do kloaki. Wśród młodych niektóre osobniki bywają ciemniejsze od innych; różnica ta prawdopodobnie wiąże się z pozycją w hierarchii, a nie z płcią.

Gatunek został opisany w 1885 roku przez George'a Alberta Boulengera jako *Diplodactylus steindachneri*, a w 2007 roku przeniesiono go do rodzaju *Lucasium*, który przywrócono po badaniach genetycznych. Starsze zalecenia hodowlane pod dawną nazwą rodzajową nadal pozostają aktualne. Zagrożony gatunek wydaje szczekający lub syczący dźwięk, otwiera

pyszczek i skacze w stronę napastnika, a jeśli to nie pomaga, odrzuca ogon.

Występowanie i środowisko

Lucasium steindachneri występuje w suchych i półsuchych częściach wschodniej Australii: we wnętrzu Queenslandu od północnej części stanu na południe oraz we wnętrzu Nowej Południowej Walii aż po okolice rzeki Murray. Do zasięgu należy też niewielki obszar we wschodniej Australii Południowej, a pojedyncze stwierdzenia pochodzą z Terytorium Północnego.

Jako miejsce typowe podano Sydney, jest to jednak błąd; okaz typowy zebrano w Peak Downs w Queenslandzie.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Lucasium steindachneri jest gatunkiem naziemnym i nocnym, zamieszkującym suche, otwarte lasy, mallee oraz otwarte tereny o ciężkiej lub kamienistej glebie. W dzień kryje się w szczelinach gleby, a zwłaszcza w opuszczonych norach owadów i pająków, i wychodzi dopiero nocą, by polować na drobne stawonogi na ziemi.

Klimat w głębi lądu jest ciepły, z gorącymi latami, chłodnymi zimowymi nocami i nieregularnymi opadami. Sezon rozrodczy trwa od września do lutego.

Hodowla

TERRARIUM

Hodowla *Lucasium steindachneri* wygląda tak samo jak w przypadku naziemnych australijskich gekonów z rodzaju *Diplodactylus*, do którego gatunek ten dawniej zaliczano, oraz *Lucasium damaeum*. Jeden gekon lub para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 40 × 30 × 25 cm (długość × szerokość × wysokość), a samiec z maksymalnie trzema samicami potrzebuje większej powierzchni dna. Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, a bardzo duże terraria są zbędne, bo zwierzęta korzystają tylko z niewielkiej części dna. Pokrywa musi być szczelna, ponieważ zwierzę potrafi wspinać się po gładkich powierzchniach.

Jako podłoże zastosuj 1-5 cm piaszczystej gleby gliniastej. Zapewnij dwie-trzy kryjówki, np. odwrócone gliniane podstawki, kawałki kory, płaskie kamienie albo połówki plastikowych rurek wciśnięte w piasek jako sztuczne nory pająków. Jedna z kryjówek powinna być wilgotna. Rośliny są zbędne, a plastikowe pojemniki i małe szklane terraria z pokrywą sprawdzają się dobrze.

TEMPERATURA

Mata grzewcza lub taśma grzewcza pod jednym końcem, sterowana termostatem, powinna latem zapewniać 28-30 °C na części dna. Resztę terrarium utrzymuj w dzień w temperaturze 22-26 °C. Nocą ogrzewanie można wyłączyć, tak by temperatura spadła do 16-20 °C. Mierz temperaturę termometrem na obu końcach.

Zimą temperatura może przez pewien czas być niższa, do 15-20 °C. Odpowiada to naturalnemu rytmowi rocznemu i wystarcza, by zwierzęta ponownie przystąpiły do rozrodu.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Lucasium steindachneri nie potrzebuje wysokiej wilgotności powietrza. Wystarczy zwykłe powietrze pokojowe o wilgotności 30-50 %. Jedną z kryjówek wypełnij lekko wilgotnym torfowcem lub wilgotnym piaskiem, aby zwierzę mogło przejść linienie. Sprawdzaj ją co tydzień, żeby nie spleśniała ani nie wyschła. Resztę podłoża utrzymuj w suchości. Płytka miseczka ze świeżą wodą w chłodnym końcu jest w porządku. Nie zraszaj całego terrarium, ponieważ cienka warstewka wody rozprzestrzenia bakterie i pasożyty. Młode szybko się odwadniają i zawsze muszą mieć wilgotną kryjówkę.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Lucasium steindachneri prowadzi nocny tryb życia i nie potrzebuje UVB ani innego specjalnego oświetlenia, więc UVB jest opcjonalne. Niech rytm dobowy wyznacza światło dzienne w pomieszczeniu albo użyj wyłącznika czasowego ustawionego latem na 10-12 godzin, a zimą na krótsze dni. Noc musi być ciemna. Jeśli mimo to zdecydujesz się na UVB, powinno być słabe, a zwierzę musi zawsze mieć możliwość schronienia się w ciemnej kryjówce.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze *Lucasium steindachneri* zjada różne stawonogi, takie jak owady, pająki i skorpiony. W terrarium przyjmuje świerszcze, karaczany, termity, muchy, ćmy i larwy barciaka. Podawaj małe świerszcze, małe karaczany i od czasu do czasu małe larwy barciaka. Termity są idealne dla młodych, bo łatwo je złapać. Ofiara powinna mieć około 60 % wielkości głowy zwierzęcia.

Dorosłe osobniki karm latem co 4-7 dni, a zimą co 7-10 dni, kiedy krótkie okresy braku apetytu są normalne. Młode karm co 2-4 dni przez cały rok. Lekko oprószaj pokarm wapniem przy co drugim-trzecim karmieniu, a preparatem witaminowym raz w tygodniu. Przed podaniem nakarm owady paszowe zieleniną. Niezjedzone ofiary usuwaj po kilku godzinach.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Lucasium steindachneri jest spokojny i skryty. W dzień śpi w kryjówce i staje się aktywny po zmroku. Branie na ręce jest zbędne i powinno być rzadkie i krótkie; przestraszone zwierzę może syczeć i skakać do przodu. Nigdy nie chwytaj za ogon, bo może zostać odrzucony.

Gatunek można trzymać pojedynczo, w parach lub jako samca z maksymalnie trzema samicami, ale dwa samce nigdy nie mogą przebywać razem. Rozdziel zwierzęta, jeśli dochodzi do niepokoju lub gryzienia.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce rozpoznaje się po wyraźnym zgrubieniu pod nasadą ogona i po grupie powiększonych, kolczastych łusek, ostróg kloakalnych, przy tym zgrubieniu. Samice mogą mieć lekkie, gładkie zgrubienie bez wgłębienia. Płeć zwykle można ustalić, gdy młode osiągną 60-70 % wielkości dorosłych. Zwierzęta rosną szybko i osiągają pełne rozmiary po 12-18 miesiącach, a rozmnażać się mogą od około 70-80 % wielkości dorosłych. Zaczekaj, aż samica osiągnie pełne rozmiary, zanim dopuścisz ją do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Sezon rozrodczy trwa od września do lutego. Para lub samiec z maksymalnie trzema samicami mogą przebywać razem przez cały rok. Chłodna zima w temperaturze 15-20 °C wystarczy i nie trzeba rozdzielać płci. Pierwsze jaja pojawiają się 4-8 tygodni po tym, jak temperatura ponownie wzrośnie powyżej 25 °C.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa zwykle dwa jaja naraz, czasem tylko jedno. Jaja mają około 8 × 14 mm. Chętnie składa je w płytkim dołku w wilgotnym piasku, ale często także na otwartym podłożu, gdzie jaja szybko wysychają. Zapadnięte jaja, które mają mniej niż dobę, mogą się zregenerować, jeśli położy się je na wermikulicie i przykryje mokrym papierem.

Odwrócony plastikowy pojemnik z otworem o średnicy 1 cm przy krawędzi, wypełniony w dwóch trzecich wilgotnym torfem i lekko zakopany, to dobre miejsce do składania jaj, które szczególnie dobrze sprawdza się u tego gatunku. W sezonie podawaj samicy dodatkowy wapń. Liczba zniesień w sezonie nie została u tego gatunku udokumentowana.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

INKUBACJA

Jaja umieszcza się w pojemniku ze szczelną pokrywą i mieszanką wermikulitu i wody w proporcji 1:1 wagowo. W temperaturze 27-30 °C wykluwają się po 56-75 dniach. Podczas inkubacji jaja wyraźnie rosną i tuż przed wykluciem ich skorupka może stać się niemal przezroczysta. Około doby wcześniej jaja "pocą się".

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode wyjmuje się z inkubatora po dobie i przenosi do małego pojemnika z takim samym podłożem jak u dorosłych. Mierzą 25-26 mm od pyska do kloaki i około 4 cm długości całkowitej i muszą mieć wilgotną kryjówkę. Karmi się je co 2-4 dni termitami lub bardzo małymi świerszczami.

Zdrowie i częste błędy

U *Lucasium steindachneri* nie opisano szczególnych chorób, ale obowiązują typowe zagrożenia dla małych pustynnych gekonów:

- Odwodnienie, zwłaszcza u młodych. Zawsze zapewniaj wilgotną kryjówkę.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic rozrodczych. Prowadzi do miękkich kości i problemów ze składaniem jaj.
- Drobny piasek, który zostaje wdychany lub połknięty. Używaj gruboziarnistego piasku i często czyść podłoże.
- Zraszanie całego terrarium, które rozprzestrzenia bakterie i pasożyty.
- Stres związany z braniem na ręce lub walkami między samcami, który może sprawić, że zwierzę odrzuci ogon.

Zdrowe zwierzę jest aktywne wieczorem i ma pełny ogon. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, nie je lub wydaje się osowiały.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/lucasium-steindachneri